

Федянович Д. Л., кандидат військових наук, старший науковий співробітник
(0000-0002-9896-8655)

Черевко Р. М., доктор філософії
(0000-0003-0414-0695)

Загорка І. О.
(0000-0002-0693-1434)

Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Київ

Аналіз існуючого науково-методичного апарату визначення необхідного складу Збройних Сил України та інших складових сил оборони

Резюме. У статті проведено аналіз існуючого науково-методичного апарату визначення необхідного складу Збройних Сил України та інших складових сил оборони України.

Ключові слова: наукова-дослідна робота; науково-методичний апарат; сектор оборони; спроможності; стратегічне планування; склад Збройних Сил України.

Постановка проблеми. Визначення необхідного складу Збройних Сил (ЗС) України та інших складових сил оборони (ІССО) найважливіша і складна наукова проблема, яка вирішується на основі теорії будівництва ЗС. Складність визначення необхідного складу ЗС та ІССО зумовлюється потребою врахування багатьох факторів воєнно-політичного, оперативно-стратегічного, воєнно-економічного, військово-технічного, нормативно-правового, організаційного характеру [1]. Для вирішення проблеми потребується проведення аналізу існуючого науково-методичного апарату. Актуальність і необхідність проведення аналізу існуючого науково-методичного апарату визначення необхідного складу ЗС України підтверджується вимогами нормативно-правових і керівних документів з питань стратегічного та оборонного планування в Україні [2–8]. Унаслідок розвитку вітчизняної системи оборонного планування протягом останнього десятиліття було визначено, що головним “продуктом” оборонної структури є її спроможності щодо реалізації політики безпеки і оборони країни. Одним з результатів проведених досліджень є розроблений у Міністерстві оборони України “Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України та ЗС України” [9].

Водночас, відсутність цілісного методичного апарату щодо обґрунтування необхідного складу ЗС та ІССО є проблемою, з якою стикаються фахівці під час визначення пріоритетів і напрямів розвитку сил оборони, потреб сил оборони (структура, чисельність особового складу, кількісні та якісні показники озброєння та військової техніки, інших видів

матеріально-технічних засобів, військова інфраструктура, підготовленість особового складу) з урахуванням ресурсних можливостей держави, огляду спроможностей за функціональними групами в складових сил оборони (перелік наявних, необхідних і критичних спроможностей) та визначення переліку надлишкових спроможностей тощо [5].

Отже, є потреба у розробленні науково-методичного апарату, що дасть змогу обґрунтувати необхідний склад ЗС та ІССО, який буде здатний за своїми спроможностями вирішити всі завдання за кожним зі сценаріїв застосування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку вітчизняної системи оборонного планування, воєнно-економічного обґрунтування раціонального складу та структури ЗС України, складу військ (сил), параметрів обрисів збройних сил, розвитку їх спроможностей і кількісного оцінювання було присвячено чимало наукових праць і публікацій [10–21] та керівних документів [6–8]. Тим часом питанням методичного забезпечення визначення необхідного складу ЗС та ІССО України у цілому вітчизняними дослідниками приділялося недостатньо уваги.

Мета статті – аналіз існуючого науково-методичного апарату щодо доцільності його використання для визначення необхідного складу ЗС України та ІССО.

Виклад основного матеріалу. Розвиток оборонних спроможностей є тривалим процесом, а створення нових спроможностей – доволі вартісним. Він потребує не тільки розроблення доктрин, удосконалення організаційних структур, персоналу, створення

(модернізації) систем озброєння та військової техніки, інфраструктури, системи підготовки, а й наявності відповідного науково-методичного забезпечення. Загалом, рішення про те, які спроможності, на якому рівні, та протягом якого часу створювати, розвивати або позбуватися, приймаються, насамперед, на основі результатів оцінювання воєнно-політичної (воєнно-стратегічної) обстановки, результатів оборонного огляду (перспективна модель ЗС України) та ресурсних можливостей держави.

Історично доведено, що розвиток ЗС та ІССО є не тільки тривалим, а й складним та багатобічним процесом. Цей процес є об'єктом стратегічного планування розвитку ЗС, що полягає у визначенні пріоритетів розвитку їх спроможностей відповідно до визначених цілей і ресурсних можливостей держави, у визначенні заходів щодо набуття ЗС України та ІССО спроможностей для забезпечення безпеки держави у воєнній сфері [4].

Як зазначено у Стратегічному оборонному бюлетені [2] під час реалізації оборонної реформи та оборонного огляду визначено низку проблем функціонування сил оборони в умовах наявних і потенційних загроз, зокрема, недостатні оперативні (бойові, спеціальні) спроможності сил оборони для ефективного реагування на поточні та прогнозовані загрози.

Це безумовно підвищує актуальність питання розроблення науково-методичного апарату визначення необхідного складу ЗС та ІССО. Розроблення такого науково-методичного апарату дасть змогу підвищити якість процесів оборонного планування на основі спроможностей [5], який орієнтований на загрози та сприятиме якісному проведенню майбутніх оборонних оглядів.

На теперішній час процес обґрунтування необхідного (раціонального) складу ЗС здійснюється зважаючи на рівень вирішуваних ними завдань. Саме завдання, їх складність і різноплановість є основою для розроблення варіантів необхідного складу ЗС, вихідних даних для обґрунтування складу і чисельності ЗС України, видів, родів військ і спеціальних військ (щодо організаційних структур, розвитку інфраструктури, системи управління та підготовки персоналу тощо), що дає змогу надалі оцінювати обсяги ресурсів, потрібних для розвитку ЗС і утримання їх на належному рівні бойової та мобілізаційної готовності, розробляти прогнозні напрями та перелік заходів розвитку ЗС, визначати потреби у людських, матеріальних і фінансових ресурсах.

Необхідно зазначити, що в державах – членах НАТО під час визначення необхідного складу ЗС ретельно оцінюється та враховується багатофункціональність певних частин, а також потенційний ефект комбінацій різних спроможностей. При цьому планувальники не намагаються оптимізувати перелік спроможностей (рівні спроможностей або відповідні пакети сил). Вважається, що перелік спроможностей має бути достатнім для будь-яких ймовірних сценаріїв [22].

За такого методичного підходу передбачається, що кожний варіант структури і складу ЗС відповідає певному рівню ризиків. Після визначення структури ЗС, яка має бути адекватною до майбутньої стратегічної обстановки, а також прийнятною та економічно обґрунтованою, порівнюються наявні та необхідні спроможності, проводиться ідентифікація спроможностей, яких не вистачає, та їх надлишок. У підсумку визначаються заходи переходу до необхідної структури ЗС, яка має відповідати усім імовірним завданням за сценаріями.

Прикладами таких заходів можуть бути припинення призову на військову службу, формування або розформування військових частин. З огляду на те, що оборонне планування у ЗС України здійснюється з використанням досвіду принципів оборонного планування держав – членів НАТО, такий підхід доцільно взяти за основу під час розроблення методики визначення необхідного складу ЗС України.

Перелік необхідних спроможностей у ЗС України відповідно до положень [5] формується на підставі аналізу розроблених імовірних сценаріїв виникнення та розвитку ситуацій воєнного характеру, варіантів застосування ЗС та ІССО та переліку завдань за сценаріями. При цьому елементами порівняння варіантів є військові частини та підрозділи (їх кількість, організація, озброєння, призначення тощо), елементи інфраструктури, засоби забезпечення та ін. Зі свого боку переліки надлишкових і критичних спроможностей визначаються на підставі порівняння необхідних та наявних спроможностей. Пошук рішень щодо усунення розбіжностей між наявним, необхідним і перспективним складом ЗС та ІССО здійснюється по-різному: обранням систем озброєння, якими може забезпечуватися ліквідація дефіциту спроможностей; підвищенням інтенсивності бойової підготовки або розробленням нових доктрин, настанов; збільшенням військових запасів, розформування військових формувань

або створенням нових. На основі раціонального варіанта перспективного складу ЗС та ІССО розробляється опис перспективної моделі сил оборони.

Критерієм для обрання найбільш придатного варіанта структури у працях [5, 20, 21] пропонується – “найменша вартість при забезпеченні потрібного ефекту”. Рішення щодо здатності виконання поставленого завдання приймається на основі спрощеного критерію – “рівня (ефекту) виконання завдання (як співвідношення реального або розрахункового обсягу спроможностей до необхідного)”. Рішення про вибір переліку спроможностей, які треба розвивати і досягати, приймається на основі складного критерію – “обсяг спроможностей – вартість спроможностей”. За різних завдань пріоритет має меншу вартість визначеного обсягу спроможностей при заданому їх рівні, або максимальний рівень при фіксованій можливій їх вартості.

Відповідно до [23] критерієм вибору оптимального варіанта перспективного складу ЗС рекомендовано мати “співвідношення ефективності виконання завдань до вартості досягнення необхідних спроможностей з урахуванням рейтингу спроможностей”. Рейтинг спроможностей визначається під час оборонного планування експертним шляхом.

У деяких випадках, під час розроблення альтернатив складу ЗС, дослідники використовують емпіричний метод, де спроможності розглядаються як вихідна міра, що характеризує визначену ймовірність виконання завдання за наявності відповідного переліку спроможностей.

Такі спрощені методичні підходи по суті й визначають потребу у розробленні науково-методичного апарату визначення необхідного та перспективного складу ЗС та ІССО. Це дасть змогу обґрунтувати рішення щодо усунення розбіжностей між наявними та необхідними і запланованими (перспективними) спроможностями.

Проведення більш детального аналізу існуючого науково-методичного апарату визначення необхідного складу ЗС та ІССО, що розроблявся окремими дослідниками та творчими колективами в межах виконання науково-дослідних робіт та оперативних завдань дасть змогу врахувати їх під час визначення доцільного способу вирішення завдання, яке полягає у розробленні цілісного комплексного науково-методичного апарату визначення необхідного та перспективного складу ЗС та ІССО.

Так, методичний підхід до обґрунтування параметрів обрису збройних сил, що викладений у [10], уточнює загальний порядок вирішення проблеми обґрунтування параметрів обрису ЗС з урахуванням реальних можливостей держави щодо виконання заходів будівництва (розвитку) ЗС на основі використання сучасних наукових методів.

Наведений у роботі перелік параметрів достатньо повно характеризує обрис ЗС, але потребує удосконалення щодо врахування параметрів обрису ІССО, обґрунтування складу органів управління і сил забезпечення.

У монографії [11] розглянуто методіку обґрунтування необхідного (потрібного) бойового складу угруповання військ (сил) для відбиття агресії. Побудова методіки полягає у декомпозиції угруповання військ на умовні компоненти. Прагматичне завдання, що вирішується у праці, полягає у створенні необхідного для відбиття агресії угруповання військ (сил) з раціональним співвідношенням його компонентів.

Отже під час визначення раціонального складу угруповання військ (сил) для відбиття агресії можливе використання методик прогнозування ефективності бойового застосування в операції (під час ведення бойових дій) умовних компонентів (видів збройних сил, родів військ). При цьому ефективність бойового застосування в операції (під час ведення бойових дій) умовних компонентів оцінюється частковими показниками, а ефективність застосування угруповання військ (сил) у цілому – узагальненими показниками. Зазначена методіка може бути використана під час програмно-цільового планування розвитку ЗС.

У статті [13] розглянуті основні положення оцінювання ефективності планування та виконання програм і планів розвитку ЗС. Проаналізовано існуючий підхід до оцінювання результатів виконання програм і планів, який базується на показнику відносного наближення отриманого/запланованого результату до запланованого/визначеного у процесі планування та виконання завдань і заходів програм і планів розвитку ЗС. Запропонований у [13] підхід може бути використаний для оцінювання реалізації планів та програм щодо переходу від існуючого складу ЗС до необхідного та від необхідного до перспективного складу ЗС, як складова комплексного науково-методичного апарату визначення необхідного та перспективного складу ЗС та ІССО.

У статті [14] запропоновано методичний підхід, у якому, використовуючи стратифікований метод побудови складної системи, реалізується компонентний підхід до формування раціонального складу військ (сил). За цього підходу склад військ (сил) розглядається як багатокомпонентна система, що дає змогу реалізувати принципи послідовного синтезу припустимих варіантів формування окремих елементів, компонент і ЗС у цілому з подальшим вибором найкращого їх варіанта. Застосування стратифікованого методу побудови складної системи для реалізації компонентного підходу сприяє формуванню уніфікованих елементів організаційної структури модульного типу, які мають набір спроможностей, необхідних для виконання визначених завдань. Розглянуто порядок формування раціонального складу військ (сил) на основі компонент та компонентних структур. Результати досліджень можуть бути частково використані під час обґрунтування необхідного складу військ (сил) для виконання визначених завдань.

У [15] розглянуті основні теоретичні положення щодо можливості застосування принципів теорії кваліметрії для кількісного оцінювання достатності спроможностей організаційної одиниці (елемента) або сукупності сил і засобів складу військ (сил). Проведений у роботі аналіз існуючих підходів до оцінювання спроможностей показав, що в них не розглядається можливість оцінювання конкретних чисельних значень показників спроможностей, зокрема – їх достатності. Це зумовило необхідність розроблення відповідного методичного апарату кількісного оцінювання показника достатності спроможностей організаційної одиниці (елемента) або сукупності сил і засобів складу військ (сил).

Запропонований методичний підхід базується на твердженні, що під час оцінювання здатності організаційної одиниці (сукупності сил і засобів) виконувати визначені завдання, їх спроможності необхідно розглядати як систему необхідних спроможностей. Реалізація спроможностей забезпечується носіями спроможностей – створюваною для цього організаційною одиницею (сукупністю сил і засобів). Тобто кожна організаційна одиниця, кожний елемент сукупності сил і засобів, залежно від поставлених завдань, має забезпечувати певні спроможності.

Сутність запропонованого у [15] методичного підходу, що використовує принципи теорії кваліметрії, полягає у кількісному оцінюванні різнорідних властивостей складових спроможностей на основі комплексного показника їх оцінки. Комплексний показник спроможностей організаційної одиниці (сукупності сил і засобів) може розраховуватися як деяка середня величина з показників окремих властивостей або складових спроможностей, які визначають здатність організаційної одиниці (сукупності сил і засобів) виконати покладені завдання і дає змогу надати комплексну оцінку спроможностей організаційної одиниці (сукупності сил і засобів) складу військ (сил) та кількісно визначити рівень достатності наявних спроможностей для виконання визначених завдань. За результатами обчислення комплексної оцінки з використанням вербально-числової шкали Харрінгтона (вісім рівнів стану спроможностей) можна оцінити рівень достатності елемента складової спроможності, складової спроможності, спроможності, групи спроможностей.

Результати дослідження [15] частково можуть бути використані під час обґрунтування необхідного складу військ (сил) для виконання визначених завдань.

У статті [16] викладені основні положення обґрунтування складу військ (сил), необхідного для виконання визначених завдань, за критерієм “достатності спроможностей”. Основою є концепція, у якій визначаються: мета обґрунтування складу військ (сил); завдання, які мають бути вирішені для досягнення мети; умови та обмеження досягнення мети та вирішення завдань; принципи, яких необхідно дотримуватися; порядок виконання завдань, головним з яких є визначення критерію оцінювання необхідних спроможностей складу військ (сил).

Методика, яка викладена у [19], полягає у визначенні необхідного для виконання поставлених завдань у воєнних конфліктах різного масштабу бойового складу сил загального призначення та визначення на його основі інших компонентів ЗС воєнного часу. Надалі, використовуючи значення коефіцієнта мобілізаційного розгортання ЗС, визначається чисельність і склад ЗС мирного часу.

З багатьох варіантів складу ЗС раціональним є варіант, який менше за чисельністю та потребує мінімальних витрат на створення за умови виконання вимог щодо ефективності виконання бойових завдань.

Визначальним під час обґрунтування необхідного складу ЗС є визначення їх необхідного бойового складу.

У праці висвітлені загальна схема визначення структури ЗС, структурна схема переходу від існуючої до майбутньої (необхідної) структури ЗС, а також наведені технологічні підходи щодо моделювання завдань оборонного планування та процесів їх ресурсного забезпечення. Визначення необхідної структури ЗС, яка має бути повною мірою забезпечена відповідними ресурсами з урахуванням наявних і прогнозованих економічних можливостей, запропоновано здійснювати вирішенням двох завдань. *Перше* – синтез альтернативних варіантів структур ЗС України (досягнення необхідного рівня спроможностей) за допомогою об'єктового моделювання наявним набором типових військових елементів. *Друге* – обґрунтування вибору найбільш раціональної структури ЗС України з отриманих можливих альтернативних варіантів з використанням критерію “ефективність-вартість”. З математичного погляду, в межах одержаної множини альтернативних структур ЗС України проводиться визначення парето-оптимальної області допустимих рішень.

Запропонований підхід щодо обґрунтування раціональної структури ЗС України з отриманих можливих альтернативних варіантів, рекомендовано реалізовувати у програмній системі SAP for Defense Forces and Public Security завдяки створенню відповідної програмної компоненти. Як вхідні дані процесу моделювання структур ЗС України пропонується каталог спроможностей, до складу якого входить повний перелік типових військових одиниць з описом завдань, які вони можуть виконувати.

Науковим завданням робіт [20, 24, 25] було розроблення аналітичних інструментів для підтримання процесу оборонного планування, орієнтованого на спроможності, а саме: було проаналізовано наявну базу підготовки і проведення оборонного огляду в Україні та запропоновано узагальнену процедуру його проведення у ЗС України з урахуванням вітчизняного досвіду; сформовано основні завдання з питань підготовки та проведення оборонного огляду.

Методичний підхід до визначення необхідного складу ЗС на підставі спроможностей з урахуванням ресурсного забезпечення наведено у праці [26].

Для проведення аналізу існуючого науково-методичного апарату визначення необхідного складу ЗС України та ІССО доцільно розглянути “Єдину методіку розробки раціональних організаційних структур носіїв спроможностей”, яка була розроблена на виконання доручення Директора департаменту воєнної політики та стратегічного планування Міністерства оборони України [27]. Розроблення зазначеної методіки було спрямоване на забезпечення виконання положень Закону України “Про національну безпеку України”.

Методика дає змогу:

оцінити спроможності наявних носіїв спроможностей щодо виконання завдань за очікуваними сценаріями;

визначити перспективні типові організаційні структури необхідних носіїв спроможностей і визначити їх склад;

визначити раціональні перспективні типові організаційні структури носіїв спроможностей, визначити вимоги до них;

сформувати Перспективну модель ЗС та ІССО.

Методіку можна використати для вирішення завдань з визначення перспективного складу ЗС України та ІССО та включити до Єдиної інформаційної системи управління оборонними ресурсами DRMIS.

Висновок. Проведений аналіз існуючого науково-методичного апарату визначення необхідного складу ЗС та ІССО показує, що для вирішення такого завдання використовуються різноманітні підходи, методи і методіки, які не об'єднані загальною методологією і можуть застосовуватися в основному для вирішення часткових завдань.

У методіках не повною мірою розглядаються питання оцінювання спроможностей ЗС, практично відсутнє обґрунтування складу органів військового управління, сил забезпечення та інших складових ЗС.

Крім того у методіках не розглядається визначення необхідного складу ЗС та ІССО у разі їх сумісного застосування для виконання завдань оборони.

Аналіз існуючих методів і підходів до визначення необхідного складу сил і засобів військ (сил) також засвідчив, що в них поки не знайшли свого остаточного оформлення теоретичні положення щодо обґрунтування необхідного складу ЗС та ІССО для виконання визначених завдань на основі аналізу їх спроможностей та вибору критерію оцінки цих спроможностей. Це призводить до оцінювання

складу військ (сил) за різними критеріями та не зовсім коректного визначення сил і засобів, необхідних для виконання завдань, що покладатимуться на ЗС та ІССО під час оборонного планування на основі спроможностей.

Отже нагальним є завдання щодо розроблення цілісного науково-методичного апарату визначення необхідного складу ЗС та ІССО, як складової комплексного науково-методичного апарату визначення перспективного складу ЗС України та ІССО.

Водночас необхідно відзначити, що розглянуті методики мають багато підходів, які потрібно врахувати під час розроблення цілісного науково-методичного апарату визначення необхідного складу ЗС та ІССО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Методичний підхід до визначення бойового складу Збройних Сил воєнного і мирного часу / О.М. Загорка, В. С. Фролов, В.М. Можаровський, І.О. Загорка. *Зб. наук. праць ЦВСД НУОУ*. Київ, 2019. № 1 (65). С. 6–11.
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року “Про Стратегічний оборонний бюлетень України” : Указ Президента України від 17.09.2021 р. № 473/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4732021-40121> (дата звернення: 02.04.2022).
3. Про затвердження Порядку проведення оборонного огляду Міністерством оборони : Постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 р. № 941. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/941-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.04.2022).
4. Про затвердження Положення про організацію стратегічного планування в МО України : наказ МО України від 27.12.2006 р. № 749 : станом на 21.09.2015 р.
5. Про затвердження порядку організації та здійснення оборонного планування в Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та інших складових сил оборони : наказ МО України від 22.12.2020 р. № 484.
6. Доктрина з організації планування оборонних ресурсів у Збройних Силах України : затв. нач. Генерального штабу Збройних Сил України 25.11.2020 р. Центральне управління оборонних ресурсів ГШ ЗС України спільно з ЦНДІ ЗС України (J8), ВКП 8-00(01).01. 39 с.
7. Доктрина з оборонного планування у Збройних Силах України : затв. Головнокомандувачем Збройних Сил України 13.11.2020 р. ВКП 5-00(67).01.01.
8. Управління оборонними ресурсами : доктрина : затв. Головнокомандувачем ЗС України 13.11.2020 р. ВКП 8-00(03).01.
9. Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України та Збройних сил України. Київ : МО України, 2017. 75 с.
10. Методичний підхід до обґрунтування параметрів обрису збройних сил / О. М. Загорка, А. А. Корецький, А. К. Павликовський, І. О. Загорка. *Зб. наук. праць ЦВСД НУОУ*. Київ, 2018. № 1 (62). С. 19–27.
11. Теоретичні основи управління угрупованням військ (сил) у сучасних умовах збройної боротьби : монографія / О. М. Загорка, А. К. Павликовський, А. А. Корецький, С. О. Кириченко, І. О. Загорка ; за заг. ред. І. С. Руснака. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 248 с.
12. Стан і перспективи розвитку системи оборонного планування у Збройних Силах України / І. С. Романченко, В. Ю. Богданович, М. М. Денежкін, П. М. Крикун. *Наука і оборона*. 2017. № 1. С. 25–30.
13. Денежкін М. М. Ефективність планування та виконання програм і планів розвитку Збройних Сил України. *Системи озброєння і військова техніка*. Харків, 2018. № 2 (54). С. 115–120.
14. Дідіченко В. П. Методичний підхід до обґрунтування раціонального складу військ (сил) Збройних Сил України. *Системи озброєння і військова техніка*. Харків, 2018. № 2 (54). С. 121–128. DOI: <https://doi.org/10.30748/soivt.2018.54.17>.
15. Дідіченко В. П. Методичний підхід до кількісного оцінювання достатності спроможностей організаційної одиниці (сукупності сил і засобів) складу військ (сил). *Системи озброєння і військова техніка*. Харків, 2019. № 1 (57). С. 85–89. DOI: <https://doi.org/10.30748/soivt.2019.57.12>.
16. Дідіченко В. П. Загальний зміст та основні положення концепції обґрунтування складу військ (сил), необхідного для виконання визначених завдань, за критерієм “достатності спроможностей”. *Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України*. Харків, 2019. № 3 (36). С. 33–39.
17. Хомчак Р. Б. Концепція обґрунтування структури Збройних сил України щодо їх бойового складу. *Наука і оборона*. 2020. № 3. С. 27–31.
18. Горчица Г. И., Карпачев И. А., Андреев А. Ю. Методологические особенности обоснования перспективных параметров облика Вооруженных сил Российской Федерации на современном этапе их развития. *Военная мысль*. 2011. № 3. С. 3–17.
19. Основы теории и методологии планирования строительства Вооруженных сил Российской Федерации : военно-теоретический труд / под общ. ред. А. В. Квашнина. Москва : Воентехиздат, 2002. 232 с.
20. Удосконалення процесу бюджетного та оборонного планування : зб. матеріалів наук.-практ. семінару (м. Київ, 26 лист. 2009 р.) / Нац. ун-т оборони України. Київ, 2010. 94 с.
21. Удосконалення оборонного огляду в Збройних Силах України : зб. наук.-практ. матеріалів / Нац.

- ун-т оборони України. Київ, 2010. 58 с.
22. Букур-Марку Г., Флурі Ф., Тагаев Т. Оборонний менеджмент: ознайомлення. Женева, 2010. 214 с.
23. Рекомендації з оборонного планування на основі спроможностей в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України : затв. Міністром оборони України 12.06.2017 р. 52 с.
24. Сектор безпеки і оборони : зб. наук. матеріалів / Ф. В. Саганюк, М. М. Лобко, О. В. Устименко, В. І. Пеньковський ; за заг. ред. Р. І. Тимошенка. Київ : Майстер книг, 2015. 174 с.
25. Оборонний огляд: український вимір 2014–2018 рр. : монографія / Ф. В. Саганюк, П. В. Щипанський, А. К. Павліковський, В. І. Павленко та ін. ; за заг. ред. І. С. Руснака. Київ : НУОУ, 2019. 196 с.
26. Комплексна методика визначення необхідного складу Збройних Сил України / В. В. Биченков, О. В. Левчук, Ю. В. Кондратенко, О. А. Онофрійчук. *Зб. наук. праць ЦВСД НУОУ*. Київ, 2021. № 3 (73). С. 6–13.
27. Обґрунтування раціональної організаційної структури носія спроможностей. Київ : НУОУ, 2020. 123 с.

Стаття надійшла до редакційної колегії 03.05.2022

Analysis of the existing scientific and methodological apparatus for determining the required composition of the Armed Forces of Ukraine and other components of the defense forces

Annotation

At present, military force remains crucial to resolving conflicts between states. This requires maintaining the state of the armed forces and other components of the defense forces (AF and CDF) at a level that allows them to successfully perform combat missions. An important place in achieving the required level of defense capability is played by the composition of the AF and CDF, which is determined in the process of defense planning. Determining the required composition of the AF and CDF is the most important and complex scientific problem, which is solved on the basis of the theory of building the armed forces.

The purpose of the article is to analyze the existing scientific and methodological apparatus on the feasibility of its use to determine the required composition of the AF and CDF of Ukraine.

The article analyzes the existing scientific and methodological apparatus for determining the required composition of the AF and CDF of Ukraine, briefly considers the content of methodological approaches and methods of solving this problem. Based on the analysis, the shortcomings of approaches and methods are identified. It is determined that in the considered methods the theoretical provisions on substantiation of the necessary composition of the AF and CDF for the implementation of certain tasks based on the analysis of their capabilities and the choice of criteria for assessing these capabilities have not yet been finalized. This leads to an assessment of the composition of troops (forces) according to various criteria and not quite correct determination of the forces and means needed to perform tasks.

Therefore, the urgent task is to develop an integrated scientific and methodological apparatus for determining the required composition of the AF and CDF, as part of a comprehensive scientific and methodological apparatus for determining the prospective composition of the AF and CDF of Ukraine.

Keywords: research work; scientific and methodical apparatus; defense sector; strategic planning; composition of the Armed Forces of Ukraine.